

УДК 811.161.2

Лебедь К.В., Устименко А.В. - ст. гр. МН-12

Харківський національний технічний університет сільського господарства

ПРОФЕСІОНАЛІЗМИ ТА ЖАРГОНІЗМИ В ЕКОНОМІЧНІЙ ЛЕКСИЦІ

Наук. керівник: к.п.н., доц. Бугаєвська Ю.В.

Lebed K.V., Ustymenko A.V.

Kharkov National Technical University of Agriculture

PROFESSIONALISMS AND JARGONISMS IN ECONOMIC VOCABULARY

Supervisor: PD (Pedagogicals), Associate Professor Bugajevska Ju.V.

Ключові слова: професіоналізми, жаргонізми, економічна лексика.

Keywords: professionalisms, jargonisms, economic vocabulary.

Професіоналізми належать до ненормативної спеціальної лексики, їх не подають у термінологічних словниках, оскільки функціонують вони переважно в усному та розмовному мовленні фахівців певної галузі. Якщо терміни можуть бути відомі людям, які тісно не пов'язані з певною професійною сферою, то значення професіоналізмів розуміють лише фахівці, оскільки професіоналізми мають специфічну сферу використання й виникають в умовах фахового спілкування як вторинні форми вираження. Треба зазначити, що саме професіоналізми є потужним джерелом активного збагачення лексичного складу розмовної мови. Професійне мовлення продуктивно створює емоційно забарвлені фахові неологізми, які досить детально характеризують рід занять, дії чи предмети, що безпосередньо стосуються сфери діяльності відповідної професії [2, с. 104]. Спорідненість інтересів фахівців, які, власне, й формують систему професіоналізмів, є важливим чинником у творенні цих лексем.

Зокрема, стверджується, що в професійній лексиці при детальній диференційованості назв окремих предметів, їх частин та видових понять немає назв для широких категорій однакових чи подібних реалій, а кожна назва за своїм походженням і структурою звичайно ізольована від інших, тоді як у терміносистемі слова, що позначають близькі поняття, є утвореннями від однакових коренів.

Дослідники зазначають, що забарвлені одиниці професійного спілкування, які виражають наукові поняття й мають дефініцію, можна кваліфікувати як терміни (звичайно, за умов відсутності термінологічного еквівалента). В останньому випадку правомірним буде оцінювання їх як проміжного явища, і лише використання таких одиниць у мовній практиці може вирішити їхню долю: вони або залишаться у сфері суто професійного спілкування, або набудуть статусу термінів, або довгий час будуть зберігати своє проміжне положення [4, с. 80].

У досліджуваній лексиці, крім термінів, необхідно розрізняти такі номінації: термінологізовані жаргонізми, професійні жаргонізми та професійну лексику. Термінологізовані жаргонізми дослідники розуміють як стилістично забарвлені номінації, що функціонують у вигляді професійних висловів, але виражають наукові поняття, мають чітко окреслену дефініцію і, таким чином, претендують на роль термінів. До професійних жаргонізмів відносять конотативно марковані вислови, що не виражають наукового поняття і не мають дефініції, але задовольняють потреби

професійного спілкування у певній галузі. І, нарешті, професійна лексика визначається як слова, вирази, звороти мови, що властиві спілкуванню людей, пов'язаних із певною галуззю діяльності [3, с. 36-37].

Студентам буває досить складно розуміти розв'язок проблеми правильними термінами законодавчої бази. Пояснення із застосуванням професіоналізмів може видаватися успішніше, але тоді коректність роз'яснень ставиться під сумнів. З одного боку, викладач облікових дисциплін показує свою обізнаність щодо того, як все на практиці, він полегшує студентам інтеграцію в колектив при влаштуванні на роботу за фахом. Існує законодавчо закріплена термінологія і усне професійне спілкування поза стінами навчальної аудиторії, при цьому економічний жаргон змішується ще й зі студентським сленгом. Додаткове вживання студентського жаргону створює ілюзію взаєморозуміння між педагогом і студентами. З іншого боку, якщо використовувати професіоналізми, то доцільно спочатку ввести і пояснити правильне значення терміна. Але володіння мовою спеціальності дійсно має стати функціональною предметною складовою професійної компетентності майбутніх економістів [1, с. 171].

Професійні жаргонізми мають експресивно нейтральні відповідники в загальнонародній мові. Вони належать до лексики обмеженого функціонування, для якої характерне забарвлення нелітературності. Охоплюють невелике коло понять і предметів. У ширшому значенні *жаргон* уживається в мовознавчій літературі для називання не професійного, а соціального відгалуження загальнонародної мови.

Жаргон – один з різновидів соціальних діалектів, що відрізняється від загальноновживаної мови використанням специфічної експресивно забарвленої лексики, синонімічної до слів загального вжитку, фразеології, іноді й особливостями вимови. Як відгалуження, жаргони не мають власної фонетичної та граматичної систем.

Останнім часом термін *сленг* вживають активніше, ніж *жаргон*. Отже, сленг, на думку багатьох дослідників, є вторинним утворенням, порівняно з жаргонами й *арго*, що адаптує до своїх потреб запозичені одиниці. Значення слова *сленг* близьке до понять *розмовне мовлення* і *говірка*, але на відміну від них воно має суттєве соціальне маркування. Проте далеко не всі дослідники допускають можливість вважати сленг одним із численних соціолектів. Таким чином, загальною рисою всіх мовних утворень, що включаються в категорію соціальний діалект, є обмеженість їхньої соціальної основи: вони виступають засобом спілкування окремих соціально-станових, виробничо-фахових груп і вікових колективів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карпенко О.В. Проблеми формування професійного мовлення та лексики як основа компетентності випускника вищої школи // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів, 2011. – Вип. 35. – С. 170-174.
2. Паламар Л.М. Мова ділових паперів : практ. посібник. – 4-те вид. – К.: Либідь, 2000. – 296 с.
3. Покровська О.А. Українська термінологія ринкових відносин: дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 1995. – 207 с.
4. Шелов С.Д. Терминология, профессиональная лексика и профессионализмы (к проблеме классификации специальной лексики) // Вопросы языкознания. – 1984. – № 5. – С.76 – 87.